

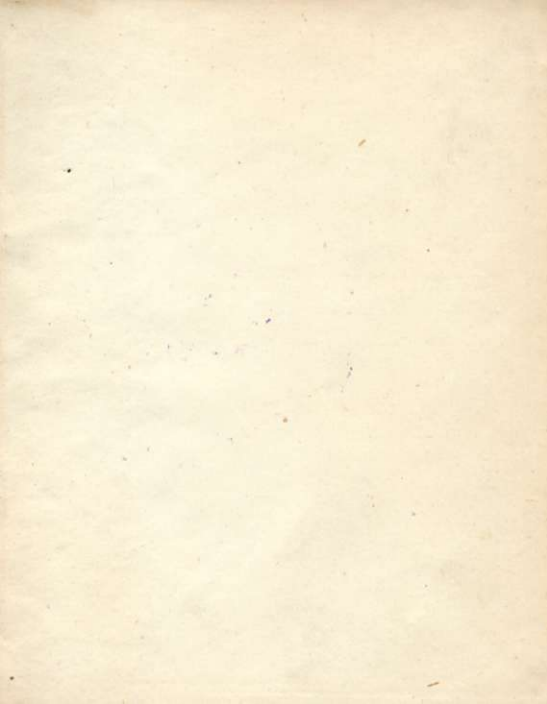
ated

herm

768

Lutherus

P. 269 Def.
156 d. "

Lakti (2) punitura ?
Nicom. Kurtordi.

1687.

Stoek
holm.

D. M. Lichten

Witow
1687

CATECHISMUS.

Brändafth Henrich Kjölealla.

Psalm. 19.

H E Rran Laki on wiatoin / ja wirwot-
ta Sielut.

H E Rran todistus on wahwa / ja teke
yrikertaiset taitawari.

H E Rran Käskyt owat oikiat / ja ila-
huttawat sydämmet.

H E Rran Käskyt owat kirckaat / ja
walistawat Silmät.

H E Rran Belco on Puhdas / ja pysy
ijancaiekiisest.

H E Rran Oikiudet owat todet / caieki-
tyynni wanhurseat:

Ne owat callimat Tuldaa / ja caiekein
parast Tuldaa / ja makemmat Sunajata /
ja Mesileipä.

Sinin Palwelias myös heidän cant-
tans neuwotan / joca niistä pitä / hänell
on uuri Walcka.

CATECHESIS,

Latina

Summa sicuti py-
hast Naamatust.

Joca sisälläns pitä ne Euusi
Pääcappaletta sicuti Chri-
stiliest Oviit.

Nuorudelle ja niille yrikertai-
sille. suurex Hyödytyrex / Kysy-
myis lausetto.

D. MARTINVS LVTHERVS
relda.

STOCKHOLM 1687

Prändätty Hendrick Keijjarilda/
Kunt 9 uon 1. Upsalan Acad.
K:re p 1: Wuonn 1687.

Summalan Kymmenen

Rästyfanat.

Exod. 20.

Ei sinun pida pitämän
vieraita Jumalita minun
edessäni.

Ei sinun pida turhan lausu-
man sinun HERRAS Jumalas
Nime. Sillä ei HERRA pida
häräpä rangaistemata/joca hänen
Nimens turhan matuize.

Muista ettäs pyhität Lene-
pämän

Sunnioita sinun Isäs ja Ni-
tis/ettäs menestyisit ja olisit pit-
käjällinen Maan päällä.

Eij sinun pidä tappaman.

Eij sinun pidä huorin tekemän

Eij sinun pidä warastaman.

Eij sinun pidä wäärä todistu-
sta sanoman sinun Lähimäistäs
wastan.

Eij sinun pidä pyytämär: si-
nun Lähimmäises Huonetta.

Eij sinun pidä himoizeman
hänen Emändäcäns, Palwelia-
cans, Palkeijcäns/ eikä Car-
jans/

jans/eli Juhtrans/ taicka miuta
cuin hänen omaisa on.

Ufcon Tunnustos.

U Inä uscon Jumalan pällle / J.
fau Caickwaldian / Taiwan
i. Maan Luojan.

Ta minä uscon J. Euren Chris-
tun pällle / hänen ainoan Voi-
cans/ meidän J. Euran Joca si-
nisi Uyhästä Hengestä / syndyi Mei-
hestä Marjasta. Synnattin Pent-
tes Synnuren wallan aican / Synn
pällle haullittiin / cuoletetin ja kau-
dattin. Alas astui Sekwetin / tol-
maudena Pärvän meusi. U.
Enollmika. U. f. u. u. u.

istän Jhan Jumalan oikella Kädelä.
Siellä on tulewa duomiheman/ Elä
witä ja Euolluita.

Minä uscon Pyhän Hengen pääl-
le. Yhden pyhän Christillisen
Seuracunnan/ pyhain Ihmisten yh-
teyden. Syndein anderi saamineen
Kuumin ylösnousemisen/ Ja jän-
caickisen Elämän/ Amen.

Jsä meidän Kucous.

JSä meidän joca olet Tai-
Lwassa. Nyhitetty olcon si-
minä Nimes. Lähestulcon sinun
Walcacundas. Olcon sinun
Kabus minä Maasa cun Tai-
wassa. Anna meille tänäpäiwä.

nä meidän jocapärwäinen Lei-
päm. Ja anna meidän Syndim
anderi / niincuin me annamme
meidän welwollistem. Älä joh-
data meitä Kiusauren. Mutta
päästä meitä pahasta. Sillä et-
tä sinulla on Waldacunda /
Voima ja Gumia ijancatckise-
stä niin ijancatckisehen / Amen.

Fasten Sacramenti.

Marc. 16.

M Engät ulwos catckeen Mall-
man / ja saarnateat Evangelt-
um catckille luoduille. Joca usco ja ca-
stetan se tule autuaxi: Mutta joca ei
usco se cadc tetan.

Minulle on annettu kaikki Wei-
ma Taimasa ja Maasa / mengät-
siis ja opettacat kaikki Eansa / ja ca-
stacat heitä Nimen Jän / ja Pojan / ja
Pyhän Hengen. Ja opettacat heitä
pitämän kaikkiä mitä minä olen teille
käskennyt / ja cäho minä olē teidän can-
san ja tyköne jocapäiwä Matlunä lop-
pun asti. Joh. 3.

Ellei jocu synny Bedestä ja Hän-
gestä / ei hän taida Taiwan Wal-
dacundaan tulla. Se cum on synty-
nyt Lihasta / se on Liha / se cum on syn-
tynyt Hengestä / se on Hengi.

HERRAN Ehtoollisen.

Sidän HERRA JESUS CHRIS-
TUS

Ab

sinä

Siinä Nona jona hän petettiin/ otti Lei-
wän/ Kijtti/ mursi/ ja annoi Dvetusta-
stens ja sanoi: Ottacat ja syökät/ tä-
mä on minun Ruumin/ joca teidän
edestän u' osannetaan / se te, kät te mi-
nun muistoreni.

Sammallamuoto Ehtollisen jäl-
ken/ otti hän myös Calcin/ kijtti/ an-
noi heille/ ja sanoi: Ottacat ja juocat
tästä calcti/ tämä on sen uden Testa-
mentin Calcti minun Weresäni/ joca
teidän ja moneen tähden ulosruoda-
tetan Synnein anderi andamux / se
tehkätte niit: usen kuin te juotta mi-
nun muistoreni.

Pappeti wraast ja Lainan
Waidoennan Awaamista /
joca orat heille käskyt. Matth

Tämän Callion päälle tahdon
 Minä raketa minun Seuracun-
 danija Helwetiin Kortit eij pi-
 dä händä woittaman. Minä annan
 sinulle Taiwan Baldacuranan A-
 waimet / mitä ikänäns sinä Maan
 päällä sidot / sen pitä oleman sidotun
 Taiwanis Ja mitä ikänäns sinä pää-
 stät Maan päällä / sen pitä myös ole-
 man päästetyn Taiwanis.

Luc. 10.

Joca teikä cuule / se cuule minua /
 ja joca teidän ylöncaho / se ylöncaho
 minun Ja joca minun ylöncaho /
 hän ylöncaho sen joca minun lähet-
 tänyt on.

Joh.

Kauha olcon teille : Niincuin J:
 sä minun lähetti / minä minä myös lä-
 hetän teidän. Ja cuin hän nämät sa-
 nonut oli / puhalsi hän heidän pää-
 lens / ja sanot : Ottacat Pyhä hengi /
 joille te Synnit anderi annatte / niille
 ne anderi annetan : Ja joille te ne
 pidätte / niille ne owat
 pidettyt.

Eusimmainen pääcappale.
 Jumalan Kymmenen
 Käsky Sanat.
 Euinga nuoren Eansan
 pitä nämät oppiman yxi-
 kertaisest.

Ensimmäinen Käsky.

Eij suun pidä pitämän
iweraita Jumalita mi-
nun edesänt. Mi

Mikä se on? Bastaus.

Meidän pitää pelkämän ja raga-
staman Jumalata/ yllizen caictia Cap-
paleita/ ja hänen ainoan päällens us-
coman ja turwaman.

Toinen Kästy.

Eij sinun pidä turhan
lausuman sinun Herras
Zumalas Nime. Sillä
eij HERRA pidä händä
rangaisemata / joca hänen
Nimens turhanmainise.

Mikä se on? **Wastaus.**

Meiden pitä pelkämän ja ra-
castaman Zumalata / niin ettem me
hänen Nimens kautta kiroile / wädrin
wannoo / engä myös sen kautta noidu /
walhettele / eikä ketän petä : Mutta
että me caelis meidän hädisäm ja tu-
skisam sitä aurem huudam / rucoilem /
tjitäm ja ylistäm. **Col.**

Colmas Käsky.

Muista ettäs pyhität
Lepopäiwän.

Mika

Mitä se on? **Wastaus.**

Meidän pitää pelkämän ja rasta-
man Jumalata / niin ettem me Saar-
na ja Jumalan Sana ylös caho:
Mutta pidämme sen pyhänä / miehel-
läm sitä cuulemme ja opimme.

Melias Käsky.

Cunnioita sinun Isäs
ja äitis / ettäs menestyisit
ja olisit pitkäikäinen
Maan päällä.

Mitä se on? **Wastaus.**

Meidän pitää pelkämän ja rasta-
man Jumalata / niin ettem me mei-
dän Wanhimmitam / Esivaldam ja

B

Slän

Wendiam hlöncabo / engä wiskoita:
Mutta pidämme heitä cuunias / pal-

welem heitä / olemma heille cuuliat-
set / racastamheitä / ja pidämme heitä
meidän Silmäin edes.

Wijdes Käsky.

Eij sinun pidä tappaman,

Mikä se on ? Wastaus.

Meidän pitä pelkämän ja racasta-

Wij

man

man Jumalata / nijn ettem me me
Dän Lähimmästän Ruumin ja Hen-
gen puolest wahingoitse / engä mitän
wäärysttä händä wastan tee : Mutta
että me händä autamme / kolhomme
ja Hengen waaras warjelem.

Euundes Käsky.

Eij sinun pidä Huorin tekemän.

Mikä se on ? Bastaus.

Meidän pitää pelkämän ja racasta-
man Jumalata/ niin että me olem-
ma puhtat ja cunnialiset/ ajaturiset/
puheisa ja töisä ja että ihcekutti hänen
Arviopuolisatans racastaja cunnia-
sa pitää.

Seikemäs Käsky.

Eij sinun pidä waras- staman.

Mikä se on ? Bastaus.

Meidän pitää pelkämän ja racasta-
man

man Jumalata / niin ettem me met-
dän Lähtimäisem Raha ja Talua
pöis ota / eli jollaculla wäärindellä ja

petoralla meiden tygöimme kaitä :
Muutta että me autamme ja holhom-

me

me händä / myn että hänen Eaduns ja
Elatyrens tults enätyxi ja warjelluxi
Eahderos Käsky.

Eij sinun pidä wäärä
B iij Eodi.

Todistusta sanoman si-
nun lähimmäistä vastaan.

Mikä se on? Vastaus.

Meiden pitää pelkämän ja racasta-
man Jumalata / näjn ettem me mei-
dän Lähimmäisem päällä walhettele/
engä petä ja panettele händä / eli saata
paha sanomata hänen päällens: Mut-
ta että me wastam hänen edestäns / hy-
win hänestä puhum / ja caicci asiat
parhain päin läänwäm.

Ydheräs Käsky.

Eij sinun pitää pytä-
män sinun Lähimmäises
Huonetta. Mi

Mikä se on ? Bastaus.

Meidän pitö, pelkäminen ja rakasta-
man Jumalata niin ettem me mei-
dän

B v

dän

Dän Pähimmäisem Berindö/eli Omai-
sutta/ taicka Huonetta pyhdä/ engä
jongun muotoisen O. kiuden ja Patu
warjon alla ihellem omista : Mut-
tameiden pitä auttaman händä/ että
hän sais omansa pitä ja nautita.

Kymmenes Käsky.

Eij sinun pidä himoi-
keman hänen Emändä-
täns/ Palweliatans/ Pal-
capijans / eikä Carians/
eli Suhtans/ taicka muu-
ta kuin hänen omansa on.

Mitä

Mikä se on? Bastaus.

Meidän pitää pelkänään ja rucasta-
man Jumalata/ niin ettem me we-
dä engä haucuttele meidän Lähim-
mäi.

maitseldim hänen Emändäns eli Pal-
collistans; Mutta paremmin au-
taint/ että he mahtawat olla alallans
ja tehdä mitä he owat welcapää.

Mitä Jumala caikista näistä Käskyistä
sano? Wastaus.

Minä Herran sinun Juma-
las/ olen yri wäkewä ja kiiwas
Costaja / joca eksistelen Isän
pahat tegot Lasten päälle / Col-
manden ja Näljändē Polween/
jotca minua wihawat. Ja teen
Laupiuden monelle tuhannelle/
jotca minua racastawat / ja mi-
nun Käskyni pitäwät.

Mikä se on? Bastaus.

Jumala uhka rangaista caictia
niitä / jotca nämät kästyt rickowat
ja yliseä käyväät / sentähden pitä met-
dän hänen wihaans pelkämän / niin
ettek me hänen Kästynjans wastan-
rico: Mutta hänen Armons ja caictia
hywä lupa hän niille caiktie jotca hä-
nen Kästyns pitäwät / sentähden pi-
tä meidän händä racastaman / ja mie-
lelläm hänen Kästyns jälken tekemän

II. Uscon Tunnuksos.

Guuga Nuoren Gansan pitä
tämän oppiman yr lertaisest.

Ensimmäinen Uscon Cap-
pale Luomisest.

Mindä

Minä uscon Jumalan pääl-
le Isän Gaihwaldian Taiwan
ja Maan Luotian.

Mikä se on? Bastaus.

Minä

Minä uscon että Jumala on mi-
nun ynnä caicein muitten Luotuin
causa luonut / andanut minulle
Ruumin ja Sielun / Silmät / Cor-
wat ja caicein uut Jäsenet / Tiedon /
Loimen ja vinnäärhyren / ja nämät
caicein vielä nyt Voimas pitää. An-
da myös minulle runsast jecapäävä
Kavinnan ja Berhon / Eodon ja
Huonet / Waimon ja Lapsit / Bellon /
Carjan / ja caicein mitä minä Ruumin
Kavinnon tarwitzen. Vielä juttä
suojele ja toarjele minus caicein myös
wahingot / tuseat ja pahudet minun
pääldeni estä ja torju. Ja caicein nä-
mät teke hän p uizi minun ansiot ant
omasta sulasta armostans ja Isälli-
sestä hywydestans: joiden caicein e-
dest

Bestä minun tulle händä kijtätä ylistä ja
cunioitta/ händä cuulla ja palwella:
Se on totinen tosi.

Toinen Uscon Gappale /
Lunastusest.

Ja JEsuren Chrifture pääl-
le hänen ainoan Poicans mei-
dän HERRAN / 26.

Mikä se on? Wastaus.

Minä uscon että JEsus Chri-
stus totinen Jumala / Isästä ennen
tjanciekkisutta syndynyt / ja myös to-
tinen Ihminen Neitsestä Mariasta
syndynyt / on minun HERRAN / joca
minun cadotetan ja duomitun Ih-
misen lunasti ja calkista synneistä cue-
lemasta ja Perkeleen rool' an' alo' wa-
patti ja päästi / ei j'ullall' eikä hup'ill'
mutta hänē pyhällä ja calkella wewel-
läns ja wiattomalla Pyhäälläns ja
Tuolemallaans : Että minä ednen o-
manja olisin / ja hänen wal'acimma-

E

lans

sans hänen allans eläisin / ja häändä
ijancaictises wanhurscaudes / wiatto-
müdes ja autuudes ja palwelisin / niin-
cuin hän on Euolluista ylösnoimut / e-
lä ja hallitze ijancaictisesta. Se on
totinen tosi.

Kolmas uscon Cappale /

Pyhittämisest.

Minä uscon P. Hengen
päälle. 2c.

Mikä se on? Wastaus.

Minä uscon ja tunnustan / etten
minä omalla ymmärrykselläni ja o-
malla miun wäelläni / taida J. E-
uren Christuren minä Herrant pää-
lle usco / eli hänen tygönsä tulla: muut-

ta se Pyhä Hengi on minun siihē E-
vangeliumin cautta cutzunut / hänen
lahjoillans ylöswalistanut / oiktias u-
scos yläspitänyt / pnhittänyt ja wa-
hwistanut: Niincuin hän coco Christi-
cunnā Mailmas tygönsä cutzu / coco /
ylöswalaise / pnhietä ja Jesuren
Christuren tygö wetä ja oiktias uscos
ylöspitä: Josa Seuracunnas hän
minun ja caickein muiden uscowai-
sten Synnit jecapäiwä armollisesti
anderi anda ja sitte wiimeinä Päi-
wänä hän minun ja caicki muut Ih-
miset Cuollunna ylösherättä / ja niin
minulle ja caikille muille Christin u-
scowaisille sen ijancatkeisen Glämän
anda. Se on toinen tosi.

III. Isä meidän Ru-
cus.

Quinga nuoren Gansä pitä tä-
män oppiman yrifertaisest.

Isä meidän joca olet Taiwaisa.

Mikä se on? **Wastaus.**

Tällä Esipuhella tahto Jumala
meitä kutua / ja wetä wahwastusco-
man / että hän on meidän oikea Isäni
ja me hänen rakat Lapsens / että me
sitä rohkeammasti wahwan turwā caus-
sa händä rucoilisem / niincuin me näem
Lapsen Warhimildaus tarpeitans a-
nowan. Ja suljetan tässä Seisemällä
Cappaleen eli Nucouren.

Ensimmäinen Nucous.

Pyhitetty oleon sinun Nimes.

Mikä se on? **Wastaus.**

Jumalan Nimiton kolla itsestans
pyhä / mutta me rucoilemme tässä
Nucoures että se myös meidän wld-
nain tulis pyhitetyr.

Tuinga ja cosca se tapahtu? Wast.

Cosca Jumalan Sana selkiäst ja
puhtast opetetan / ja me sen jälkeen /
niicuin Jumalan Lasten tule / Ju-
mas

malifest elämme: Sijhen meitä auta
O Tairvallinen Isä. Mutta joca toi-
sin opetta ja elä kuin Jumalan Sana
neuvo hän häwäise meidän seasam
Jumalan Nimen. Sijtä warjele
meitä/ O Tairvalinen Isä.

Toinen Rucous.

Lähestulcon sinun Walda-
cundas.

Mitä se on? Wastaus.

Jumalan Waldacunda Lähesty
tyllä isestäs ilman meidän Rucou-
stain/mutta me rucoilemme täsä Ru-
coures/ että se myös meidän tygöm
tulis.

Quinga ja cosca se tapahtu? Wast.

Cosca meidän Tairvallinen Isäm
anda meille Pyhän Hengens / että

me hänen armon's kautta u'scom me

hänen armon's / niin että me tässä Ma-
ailmas pyhästi ja Jumalitsesti / ja sitte
Taiman Waldacunnas ihaucalcitse-
sta eläisimme. Col.

Colmas Rucous.
Oleon sinun Tahtos nijn Maa-
sa cuin Taiwaisa.

Mitá se on? Wastaus.

Juma.

Jumalan hywä ja Armollinen Tah-
to kyllä tapautu ilman meidän Ru-
coustan / mutta me rucoulem tässä
Rucoures että se myös meidän sea-
sam tapahduis.

Euringa ja millä muoto se tapautu ?

Cosca Jumala estä meidän lihalli-
sen Tahdon / ja caicci pahat neuwot /
ja Berkeleen ainoituret särke ja tyh-
järt teke / jotca ei; salli että me Ju-
malan Nime pyhitäisim / ja että hä-
nen waldacundans meidän tygöm
tulis. Sitäläkin cosca hän kijnnittä
ja wahwista meitä hänen pyhään
Sanans ja oikian Uscon Loppun a-
sti. Tällä muoto hänen hywä ja ar-
mollinen Tahdon tapautu.

Nelijäs Rucous.

Anna meille tänäpäivänä
meidän jokapäiväiner: Leipäm.
Mikä se on? Bastaus.

Jumala tosin pahoullengin Jhumi
sille anda jokapäiväisen leivän / il

man meidän Kucoustan: Mutta
me rucoulem/että hän annais meidän
hummartä / että se Leipä / jolla me ra-
witan / on hänelä annettu: ja että
me Kijtoyen canka sitä wastan ot-
taisimme ja nautisimme.

Mikä jocapäiwäiuen Leipä on? B.

Jocapäiwäinen Leipä on caikki
mitä Ruumin Rawinnort ja tarperi-
tule / cuiu on ruoca / Juoma Wast-
tet / Kengät / Coto ja Cartano / Pel-
do / Carja / Kaha ja Tarwara / hywä
puolija / cuuhaiset Lapsit / uscollinen
Berhe / hursecas ja soweltias Esirwa-
da / hywä hallituxen weno / tarpel-
linen Ilma / Rauha ja Terwens / hy-
wät tarwat / cunnialliset menot / uscol-
liset Nistawät / hywät Kylänniehet /
ja muita sencaaldasita.

Wides

Wijdes Rucous.

Anna meidân Syndim an-
deri/nijn cuin me ander ankam-
me meidân welwolistem.

Mikâ se ou ! Wastaus,

Me

Me rucoilemma tässä Rucouresa/
ettei meidän Taitvallinen Isän ca-
hois meidän Syndiem päin / ja ni-
den tähden hyljäis meidän Rucou-
stam. Sillä emme ole mahdolliset
sitä saaman kuin me rucoilem / engä
myös ole sitä ansainnet. Mutta että
hän caicki meille armostans andais /
sillä me syndiä teemme jocabaitwä / ja
emme muuta ansaitse kuin Kangai-
stusta: Niin me myös sitä wastan/
tahdom Syndiämme stäm anderi anda
ja tehdä niille hywä joca meitä wa-
stam rickowat.

Euudes Rucous.

Älä johdata meitä Kiusaureen.

Mitä se on? Wastaus.

Ei Jumala ketän kiusa mutta me

rucoilem

rucoilemma täsä rucouresa / että Ju-
mala tahdois warjella meitä / ettei

Perkele / Mailma ja meidän oma Ei-
han meitä wiettelis ja saattais meitä
Epäuscoou / epäilyriin / ja muihin
suu

Suurin Syndein; Ja jos me sen cans-
sa kiufatan että me wiimeku mahdai-
sim niize woittia/ ja päälle pääste.

Seikemäs Rucons.

Mutta päästä meitä pahasta.

Mikä se on? Bastaus.

Me rucoilem tätä Rucoures / niin-
cuin yhdes Summas / että meidän
racas Tairallinen Isän wapah-
dais meitä caikista pahoista / sekä
Ruumin / Sielun / Tawaran ja Eun-
nian puolesta. Ja että hän wiimein
cosca Euoleman hetki lähestyi / annais
meille antuan Eron / hywän lopun /
ja meitä hänen sulasta hywdestänsä /
tämä surkeudesta Tygönä Tairwasen
ottaais.

A M E N.

Mikä se on? Bastaus.

Minun pitä olemawiksi sen päälle /
että meidän Rucourem on meidän tai-
walliselle / Isällem otollis t / ja hänelä
aradut : Sillä hän on ih. kässenyi mei-
tä ru-

rucoileman ja luwannut / että hän tahto
meitä cunlla. Amen / Amen / se on / To-
tifest / Totifest / nämät pitää näin tapa-
tuman.

IV. Easten Sacramenti.

Quinga Nuoren Kansan pitää
tämän oppiman / ja yrikertaisest
ymmärtävän.

I.

Mikä Easte on? Wastaus.

Easte ey ole ainoastanspaljas
Wesi / mutta on Wesi Jumalan
Rästyyn suljettu / ja hänen Sanans
ensu ja yhdistetty.

Eutcasta ne Jumalan Sanat
owat? Wastaus.

Mei.

Meidän H Era Iesus Christus
sano B. Mattheuren tykönä rohmet-
tes Lugas:

Wengat uos caickeen Ma-
ilmaā/ ja opettacat caickia Gan-

soja / ja castacat heitä Nimeen
Isän/ja Pojan ja Pyhän Hen-
gen.

2.

Mitä hyvä Caste matcan saatta? B.

Caste saatta Syndein anderi laa-
misen wapahda Tuolemasta ja Per-
kelestä/ja anda ihaucatekisen Elämän/
caikille niille jotca Jumalan Sanan
ja hänen Lupauens uscowat.

Cuasta se Jumalan Sana ja Lupaus
ou? Wastaus.

Meidän HERRA JESUS Chri-
stus sano B. Marcuren tykönä/wii-
meises Luzus:

Joca usco ja castetan/ se tu-
le au-

le autuuri: mutta joca ei usco/
se cadotetan.

3.

Cuinga Wesi taita uijn suuret Työt
metca. n s. atta? Wastaus.

Wesi tosin ei sitä itsestän tee/mut-
ta Jumalan Sana/ joca Weden can-
sa ja tykönä on/ ja U/co/ joca Sanan
Wedefä vastaan otta/ U/co ja sen-
päälle hänensä luotta. Etllä Wesi il-
man Jumalan Sanata ei ole muu-
cuin Wesi/ ei Caste. Mutta co ca
Sana tule yhdistetyri Weden can-
sijn on se Caste/ se on/ Armon ja E-
lämän Wesi/ ja uuden syndynisen
peso Pyhästä Hengestä/ niicuin B.
Pawoli sano Tituren tygö 3. Eugus.

Hän wapahti meitä sen
uuden Syndymisen Pelson ja
Pyhän Hengē uudistoren caut-
ta/ jonga hän meidän päällem
runsaasti uloswuodattanut on/
meidän Lunastajam Jesuren
Christuren kautta : Senpääle
että me hänen Armons kautta
wanhurskari tulisim / ja Peril-
lisxi ijancatckiseen Elämään /
toiwon jälkeen/ Se on totinen
tosi.

4.

Mitä Tasse merkise? Bastaus
Se merkise / että se wanha Adam/

joca meissä vielä on / jocapäiväisen
Eatumuren ja Paranoxen kautta /
Syndein ja caickein pahain Himoin
caussa / pitä upotettaman ja cuoletet
taman. Ja jälleis jocapäivä ylös-
nouseman uudeksi Ihmiseksi / joca Py-
hydes / wanhurscaudes ja Puhta-
des tiancaitkiseft elämän pitää Jum-
lan edes.

Eusa se on kirjoitettu ? Wastaus.

P. Pawali sano Romarein

ingó / 6. lusus :

Että me olem Christuren
caussa hardatut Casten kautta
Cuolemaan. Että nijneuir
Christus on ylös herätetty cuol-
huista Isän Sunnian kautta.

Niin pitä myös meidän udesa
Elämäsä waeldaman.

5.

Rippi eli Synnin Pää-
stö.

Quinga nouren Kansan pi-
tä sen oppiman oikein ym-
märtämän.

Mikä Rippi eli Synnin päästö on?
Wasteus.

Rippi on/ koska Jumala itse eli hä-
nen Sanans Palwelia / hänen Kä-
stys jälken andanulle Synnit an-
deri / jotea tunnustawat ja caturwat
heidän Synntians / ja Syndein An-
deri saamisen uscowat.

Quinga

Euinga monda Cappaletta Ripisä ons

Capl.

Ensimmäinen / että me tummista
meidän Syndim. Toimen että me

anonima Rippi Jialda Syuntin pää
stö /

stõ/nijncuin ihe Jumalalda/ja en mi-
tän sijtä epäile / mutta wahwasti u-
scom / että Synnit owat sen cautta
Jumalan edes Taitwas meille au-
dertiannetut.

Entca Synnit pitä meidän Rippi

Isän edes tunnustaman? W.

Jumalan edes pitä meidän tun-
nustaman ihem caickijn Syndein wi-
capääxi waicka en me nijtä / ymmär-
rä ja muista / nijncuin me tenime Isä
meidän Rucoures. Mutta Rippi-
Isän edes pitä meidän nimittämän
ainoastans ne Synnit / cuiu me tie-
dämme ja tunnemme meidän sydäm-
mesän.

Entcasta ne owat? Wastaus.

Easo siun Säätyis / Jumalan
Hyttieneu Kästyn jälken / jos sinä

olet Isä/ Kiti taikka Palwelia &c. Jos
sinä olet ollut cowacorwainen/ usco-
matoi/ laisca/ wihainen/ rietas Töi-
sä ja Pubeisa / &c. Jos sinä olet mui-
den mielen rickonut Puhilla taikka
Töillä/ warastanut/ walhetellut/ teh-
nyt jotakin wahingota ja toisen o-
mian turmellut.

Pane siis minun eteen yri lyhikäi-
nen Rippi muoto.

Näin pitää sinun Rippi. Isäs
edes sanoman ja tunnustaman.

Kacas Herra / minä rucuisen teitä
cuuseman minun Rippiani/ ja päästämän
minua Jumalan puolest minun Synnei-
stäni.

Jos sinä olet Palcka, Drengi eli Pica/
nijn sano:

Minä waiwainen Syadinen tun-
nustan

mustan iseni Jumalan edes wicapää-
xi caictijn Syndijn/erinomaisest tun-
mustan minä teidän edesän minuni
Balsolliseri/ 2c (Mutta sen pahent-
bi) eu minä ole palwellut Isändääni
uscollisest/ sillä en minä ole monesa a-
siasa tehnyt niincuin Berhenhaldioil-
da minun kässetty on. Minä olen
wihottanut heidän / ja saattanut to-
ruman ja kirjoleman/ minä olen ollut
laisca ja tehnyt monda wahingota
minä olen myös ollut rietas puhelisa
ja Töl ä/rihdellyt ja torunut wertaste-
ni causa/ 2c. Näitä caictia minä ca-
dun / ja rucokien Armo / minä tah-
dou mielelläni minunani parata.

Perhenwanhin sanocan näin :

Erin omaisest tunnustan minä tei-
dän edesän / etten minä ole uscollisest

minun Lapsiani ja perhettäni kas-
wattanut / enää ole totuttanut Ju-
malata cunnioittamaan. Minä olen
kivostunut / ollut myös pahaksi Esimer-
kiksi sekä puheilla että töillä / minä o-
len nitunnä läsnä Uskoviillen paljo wa-
hina zota tehnyt / callist ja petollisest
myynyt. Ja mitä hän enää löytä Ju-
malan Käskyjä ja säätyjä vastaan
teynnens.

Jos ei joku taas löydä ihtäns
taintaldaista taita sunre mbita Syn-
dejä tehneksi / niin älkän niistä enäm-
bi incua pitäkö / tehdärens pidembä-
tä Syndein Tu mustosta / waan sa-
uocan yhden eli cari kuin hän tietä.

Nain:

Erinnoimattomain tinnustan minä
teiwän

teidän edesän / että minä kerran kirjoillin /
Item / kerran puhuin rietaita puheita /
kerran sitä N. eli sitä N. tein. Ja anda-
con silläns olla. Jos eij hän taas yhtän
nimistä tiedä / kuin mahdotoin olla taita /
niin älkän myös erinomattain jotacuta
sanco / waan ottacan Syndein anderi
saamisen / siinä yhteises Ripin Lawas /
kuin hän Jumalalle teke hänen Rippi-
Isäns edes.

Sano edes päin:

Minä waiwainen syndinen
ihminen / joka syüis sekä siin
nyt että syndynyt olen / ja vielä
sittengin caickenaminnu Eli
naicanani syudistä Elämästä pi-
tänyt olen / tunnustan caikesta

Sydämmestäni sinun edesäs/
O Gaickwaldias ijancatkinen
Jumala/ minun racas Taiwal-
linen Isän/etten minä ole sinua
racastanut ylixen caickia cappa-
leita/ en gä minun Lähimmäistä-
ni nijneuin iziäni.. Minä olen
(sen pahempi) monella muoto
rickonut sinua/ ja sinun pyhiä
Käsky sanojas vastaan sekä aja-
toxilla/ Sanoilla ja Toilla. Ja
tiedän izeni sentähden ansain-
nen Helwetin ja ijancatck isen
cadoturen/ jos sinun pidäis mi-
ni.

nua nijn duomiheman / cuin
sinun cowa Dikeudes waati / ja
minun Syndini ansainnet o-
wat. Mutta sinä racas Latwal-
linen Jsa olet luwainnut / ettäs
tahdot Armon ja Laupiuden teh-
dä caickein waiwaisten syndi-
sten cansa / jotca heitäns parota
tahtowat / ja wahranliscen can-
sa sinun käsittämät. Ö man Laupi-
udes ty ö pakenewat / nijlle tah-
dot sinä armollinen olla / ehkä
cuinga he sinua wastan rickenet
owat / ja et ikänäns enä heidän
syn.

syndiäns soima. Siis hen minä
wainainen syndinen myös ihe-
ni luotan / ja rucoilen turwalli-
sest/että sinä sen sinun lupaures
jälken/olisit minulle armollinen
ja laupias ja caicki minun syndi-
ni anderi anna: sit/ sinun pyhän
Nimes Kijto:xi ja cunniaxi/
Amen.

Uupias Jumala ja Taivalli-
nen Isä / jonga Laupiuudella
eij yhtän Louppua ole / sinä jo-
ca olet kârsiwäinen/ pitkämielt-
nen/ ja caicki pahat tegot/ rico-
ret ja Syynit suurest armosta
E anderi

anderi annat. Me olemma (sen
pahembi) tehnet Syndiä mei-
dän Isäim causa / me olemma
wäärin tehnet / ja ollet Jumal-
lattomat / ja sinun mieles ricko-
net. Sinulle ainoalle olemme
Syndiä tehnet / ja sinun edä-
säs pahoin tehnet: Mutta älä
muistele meidän endisiä pahoja
tecojam / sillä me olemme san-
gen wihelijäiseri jentunet. Mu-
ta meitä Jumala meidän Wa-
pahtajam/sinun Nimes Guumi-
an tähden / wapahda meitä ja
anna

anna meille caicki meidän syn-
dim anderi / ja anna meille si-
nun Pyhän Henges Armo/pa-
rata meidän syndistä / Elämä-
täm / sinun Poikas Jesuren
Christuren meidän HERRam
cautta / Amen.

Tähän Rippi, Isä sanocan:

Jumala olcon sinulle armollinen/wah-
wistacon sinun Uskos ja andacon sinulle
caicki sinun Syndis anderi.

Ja sanocan wielä.

Usotcos että tämä minun Anderi
andamisen on Jumalan anderi Andä-
minen ?

Wastaus,

E ij

us

Uscot hwydä Herra.

Rippi = Isä sanocan wielä :

Nijneuin sinä uscot nijn sinulle tapah-
tu / ja minä meidän HERRAN JESU-
ren Christuren Kästyn jälken / amman
caiekti sinun Syndis anderi. Nimen
Isän ja Pojan / ja Pyhän Hengen.

Jasen minä teenise Christuren oman Kästyn
jälken : Nijneuin han sano.

Minä amman sinulle Taiwan
Waldacunnan Awaimet / 2c.

6.

Altarin Sacramenti
Guinga Nuoren Kansan pitä
oppiman / ja vrikertaisesi ymmär-
tämän.

Mika

Mikä Altarin Sacramenti on? Vastaus.

Se on meidän H E Xran J E Suren
Christuren totinen Ruumis ja Beri/
Leivän ja Wijnan alla / meille Christi-
tyille syöä ja juoda itse Christurelta
säättö ja asetettu.

Eusa se on kirjoitettu? **Wastaus.**

Niin kirjoittawat Pyhät Ewangeli-
sterit: Mattheus / Marcus / Lucas
ja Pyhä Pawali.

Meidän **HERRA** **JESUS**
Christus sinä yönä jona hän
petettiin / etc.

Mitä hywä tämä syöminen ja juominen mate-
caan saatu? **Wastaus.**

Sen andawat nämät Sanat tietä:

Teiden edestän ulos annet-
tu ja uloswuodattettu / Syn-
dein anderi andamuri. Nimit-
tän/ että meille tässä Sacramentis
Syndein anderi andamus / elämä
ja autuus senealdain en sanain caut-

ta annetaan: sillä cusa Syndein anderi andamus on / siinä myös on Elämä ja autuus.

Cuinga Kuumillinen Synöminen ja Juominen taita niin wotim illiä. Työ-tä tehdä? Wastaus.

Synöminen ja juominen ei sitä tee / mutta ne Sanat / jotka tässä seisowat: Leidän edestän ulos annettu ja ulos wuodatettu syndein anderi andäiseri: Jotka sanat owat pääcappalet tässä Sacramentis. Ja joca usco ne sanat ja luotta hānes niiden päälle / hän saa mitä ne lupawat / nimittäin syndein Anderi Saamisen.

Cuca tämän Sacramentin keltwollisest nau-tike? Wastaus.

Baastota ja Ruumillisesta itsens
valmista / on kyllä hyvä ja ulco-
nainen tapa. Mutta se on oikein
mahdollinen ja kelvollinen joca us-
conämät sanat: Teidän edestän
ilwosannettu ja uloswuoda-
tettu / Syndein anderi anda-
miseri: Mutta joca eij usconijtä
sanoja / waan epäile se on mahdo-
toin ja kelwoton: sillä se jama
(Teidän edestän) waati yhtä us-
tollista Syndändä.

Euinga nuoren Eansan
pitä nämät yriferlaisest op-
piman.

Nanni

Namun Kucoret.

S Minun pyhään Nimees sinä Kristin-
 narlittu **HERA** **IESU** Christe mi-
 nän nyyt ylös nousen / sinä joca minun
 castilla Berelläs lunastit / sinä miunua
 tänäpäin ja joca hetki hallise autta/war-
 jete/ ja sinua / ja anna hywä onni ja Tu-
 malinen meno minun astoifani ja töifäni /
 että minun elämäni ja arwotureni sinun
 Kistorexes ja Tunniarex tulis / wah-
 wista minua myös caicktijn hywijn töi-
 hin / tänäpäin ja jocapäiwä / ja tämän
 onnettoman Elämän peräst / johdata
 minua ijancaicktiseen Elämän / Amen.

S Inä kiitän sinua / minun Tairwalli-
 nen Isän **IESU** Christuren si-
 min rackan Poicas cautta / että sinun tä-
 nä yönä caikesta warasta ja wahingosta ar-

mollifest warjellut olet. Jarucoilen sinua /
ettäs myös tänäpäiwän warielist minua
caikesta Synnistä ja pahudesta / että sekä
minun Elämän / sekä caieki minun työni
mahdais sinulle kelwata. Sillä minä
annan iheni / Sielun ja Ruumin / ja
caieki tyyni cuin minulla ombi sinun
haldus ja huomus / sinun pyhä Engelis
olcon minun cansani / ja älkän cubungan
minusta luopuco / ettei se paha wiha-
mies Berkele minusta mitäkän woittasi /
Amen.

Ehto Rucouret.

Minä kytän sinua / minun Taiwal-
linen Isän Jesuren Christuren si-
nun ractan Boicas cautta / ettäs minun
Tänäpäiwänä armolli sesta warjellut olet.
Ja rucoilen sinua / ettäs minulle anderi
anna.

annaist caicti minun Syndini / joilla
minä Tänäpäiwän sinun mieles ricko-
nut olen / ja ettäs myöds tänä Yöinä mi-
nua armolisesta warjella ja minusta mur-
hen pitä tahdoisit. Sillä minä annan
igeni Ruuminja Sielun / ja caicti cuin-
minulla on / sinun huomias ja käsiss. Si-
nun pyhä Engelis olcon minun canhani /
ja älkän cubungan minusta luopoco / ettei
se paha Bihamies minusta mitäkän
woittaisi / Amen.

Wälwo Herras racas Taiwallinen
Jsa meidän ylisem / ja warjele met-
tä sildä carwalalda Kiussajalda / joca aina
ymbäri kån / egein ketähän saiss / ylösniellä:
anna meille Armojas / että me wahwalla
nscolla miehullisesta häändä wastan seisoi-
sim / ja tänä Yöinä sinun pyhän wariellures
alla

alla murhetoina lepäisimme / Sinun raac-
tan Poikas Jesuren Christuren mei-
dän HERram kautta / Amen.

Kouca Eugut.

Uickein Silmät warotikewat sinun
päälles HERra/ ja sinä annost heille
Kuan oiktalla ajalla. Sinä awat sinun
Kätes/ ja rawiket jocaiken Hengen mielen
nouteri sinun Hywästsinnaurellas Eunnia
olcon Isän ja Pojan ja Pyhän Hen-
gen Niincuin alusta on ollut / ja nyt ja
aina/ ijancaictifest uiju ijancaictiseen/ A.

Isä meidän/ 2c.

Rucoileam:

HERra Jumala Tairvallinen Isä/si-
nuu meitä ja näitä sinun lahjojas / jot-
cas meille Ruumin Rawinneri armolli-
sesta suonut olet. Ja anna sinun pyhä

Uuus.

Armos / että me cohtulifesta / ja ilman
sinun mieles ricoreta nihtä nautihsim ja
tygöm ottaisim / sinun Poicas JEsuren
Christuren meidän HErran kautta / A.

Kiitos Ruan jälkeen.

Rittätäm HErra / sillä että hän on
audias / ja hänen Laupiudensa ulotta
ijancaieksiseen joca Ruan anda jocaiken
Hengen / joca Eläinden heidän rawin
nonsa anda / ja Corpin Poillen jotca hän
dä aurens huutawat / Eunnia olcon
Isän / 2c.

Isä meidän 2c.

Rucoilecam.

Minä kiitän sinua racas Taitwalli
nen Isä / JEsuren Christuren mei
dän HErran kautta / caiekein sinun
hy.

hyväintecois edestä / ja lijatengiu näk-
den sinun lahjais edestä / jotca! me nyt si-
nun Lauridestas nautinnet olemma / ja
rucoilem sinun pyhä Armos / että niin-
cuin Ruumis on Rawinnosa saanut / mah-
dais myös Sielu sinun pyhain Sanais
causka aina wirwoteturi tulla / saman
sinun / 20.

Huonen Taulu.

Opettaille.

O Etacat ihestänne waari / ja caikesta
Laumasta / johon Pyhä Hengiou
teidän Bispari pannut / caiseman Ju-
malan Seuracunda / josta hän Werel-
läns on waittanut Act. 20. v. 28.

Bispan pitä oleman nuhtettoman / yh-
den Emäundän Miehen / walpan / raitin /
siwi-

fiwiän / wierasten holhojan / opettawai-
sen : eij juomarin / eij tappelian / eij il-
liän wotton pyntäjän / waan armelian /
ei rihtaisen / eikä ahnen : joca Huonens
hywin hallige / jolla cuuliaisit Lapses
wat / caikella siwendellä / eij äsken Chi.
stityn. I. Tim. 3. v. 2. 3. Hänen pitä
sijuni pitämän puhtasta ja opettawaisesta
Sanasta. Tit. I. v. 9.

Sanancuulioille.

Muistacat teidän Opettaitan / jotca
teille Jumalan Sana opetaneet owat /
ja seuracat heidän Uscoans / Heb. 13. v. 7.

Nijn on H & Nra säämyt / että ne jot-
ca Evangeliumita ilmoittawat / pitä E-
wangeliiumista Glaturens saaman. I. Cor.
9. A. 14.

Joca Sanalla neuwotan / se jaccan calc-
fe

Ne hywä sille / joca häudä neuwo. Gal.
6. v. 6.

Ne Papi / jotca hywin hallikewat /
pitä caritertaises cunnias pidettämän / e-
^uoma tain ne jotca Sanas ja Opiä työtä
tekwät. Sillä Naamattu sano : eij si-
mun pidä rihtä tappawan härjän suuta
kij ni sitoman. Ja Työmies on Bal-
kans anjainnut. I. Tim. 5. v. 17. 18.

Oleat teidän Opettaillen cunliaiset ja
seuratcat heitä : sillä he walwowat teidän
Sielusan / nijneuin ne jotca Eugun niistä
tekemän pitä / että he sen Jlossa tekisit / ja
eij huocauhel. Hebr. 13. v. 17.

Matinallisel Esiwallalle.

Eij ole Esiwalda muutoin kuin Jumal-
laida / ne wallat jotca owat / Jumalal-
da ne säyhtyt owat. Sentähden jocainen
cui

min isens Esivalda waſtan aſetta/ſe on Jumalan ſääntä waſtan. Mutta ne jotca waſtan owat ſaawat Duomion päällens. Sillä ne jotca wallan päällä owat/ ei ole hywintekidille/ waan pahoin teidille pelgori. Elles tahdo Esivalda peliätä/mijn tee hywä/ ſittes ſaat häncidä Kijtoren: ſillä hän on Jumalan palwelia ſuuren hywäres. Waan jos ſinä paha teet/ niin pelkää ſillä ei hän Mieckä hukkan canna/mutta on Jumalan Pawelia ja coſtoja/ ſille Kangaiſtureri joca paha teke. Rom. 15. v. 2. 3. 4.

Alimmaisill

O Leon jocainen Esivaldalle alimmainen: ſillä ei ole muutoin Esivalda in Jumalalda. 13. v. 1.

Olcat alimmaisct caikille Ihmiſille ja ſäädy-

Jaadyille / HS Kran tähden / olisko se
Cuningalle / niincuin ylymmäiselle taicta
päämiehille niincuin niille jotka vänel-
dä lähetetyt ovat / pahontekijlle Kran
gaistureri / ja hurscaille kistoreri. i.
Pet. 2. 9. 13.

Andacat Keisarille / cuin Keisarin o-
wat ja Jumalalle cuin Jumalan ovat.
Matth. 22. 9. 21.

Minä neuwon / että ennen caictia
pidetäisiin rucouret anomiset / toivotu-
ret ja kistoreret / caickein Ihmisten edestä.
Cuningasten ja caiken Esivallan edestä /
että me rauhas ja leuos eliasimme / caikes
Jumalifudes ja cumiallisfudes. i. Tim.
2. 9. 1. 2.

Neuvoheitä / että he Päämiehil-
lensä ja Esivallallensa alammaitset ja c-
liaiset elyit / Tit. 3. 9. 1.

Arviomiehilt.

Miehet racastacat teidän Baimojen/
 nijncuin myös Christus Seuracun-
 da. racasti / ja ulos annei itsens hänen
 tähtens / että hän sen pyhitäis. Miesten
 pitää myös Baimojans racastaman / nijn-
 cuin omia Ruumitans. Joca hänen
 Baimoans racasta / hän racasta itsiäns :
 Sillä ei jyrkän ole omaa Lihaans coscan
 wihanuut waan elättä ja ravitse sitä / nijn-
 cuin myös Herra Seuracunda / Eph.
 4. v. 25.

Te Miehet asucat Baimoin cansa-
 taidolla / ja andacat sille Baimolliselle
 nijncuin heicommalle Astjalle hänen
 Cunnians / nijncuin myös Etämän
 Armon cansaperiselle. 1. Pet. 3. v 7.

Miehet racastacat teidän Baimo-
S ij
jan

jan / ja älkät olca tuimat heitä vastaan
Col- 3. v. 10.

Awiowaimoille.

Waimot olcan Miehillens Alammais-
set / niincuin Sara oli Abrahamil-
le / ja cuhii hänen Herrarens / jonga tyt-
täryi tein tuislet oletta / jos te hywin teek-
tä / ja pelkämät oletta / 1. Pet. 3. v. 5. 6.

Waimot olcan Miehillens alammais-
set / niincuin HERRalle: Sillä Mies
on Waimon Pää / niincuin Kristus
on Seuracunnan Pää / ja hän on hä-
nen Ruumin holhoja. Mutta niincuin
Seuracunda on Christuvelle alammai-
nen / niin myös Waimot pitää Miehil-
lens caikisalammaisset oleman / Eph. 5.
v. 22. 23.

Sunnan tehtös pitää Miehen ala annet-

tu oleman / ja hän wallise sinua / Gen.
3. v. 16,

Wanhemmille.

Sät / älkät nlyttäkö teidän Lapsian
Bihaan / waan caswattacat heitä Ran-
gaistures ja Seran Nihtesa / Eph. 6 v 4

Mutta joca pahenda yhden näistä vie-
nimmist jotca uscowat minun päälleni /
parambi hänen olis / että Myllyn Kiwi
ripustettaisiin hänen Caulaans ja upotet-
taisiin Meren Sywyteen / Matth. 18. v. 6.

Tumala sääsi Todistorens Jacobis ja
andoi Lain Israelis / jonga hän täski
meidän Isäim opetta heidän Lapsillens.
Että wastatulemaiset oppisit / ja Lapsset
jotca vielä syndyivät. Quin he caswawak
että hekin ilmoitaisit Lapsillens / Psal. 78.
v. 5. 6.

Lapsillen.

Lapsset olcat cuuliaisat teidan Ban-
hemmillen HERRasa: Silla se on oi-
kein Cunnioitta sinun Isäds ja Niias/
joca on Ensimmäinen Käsky/ jolla Lu-
paus on / että menestyisit / ja cauwau
eläisit Maan päällä/ Epy. 6. v. 1. 2. 3.

Lapsset olcat cuuliaisat Banhemmil-
len caikisa: Silla se on HERALLE otolli-
nen/ Col. 3. v. 20.

Te nuoret/ olcat Banhoille alammai-
set/ olcat caicki toinen toisellen alammai-
set / ja piiafat tätän kirjindiasst nöyryten:
Silla Jumala on coreita vastaan/ mut-
ta nöyville anda hän Armon. Nöyryttä-
fat siis teitän Jumalan wäkewän käden
ala että hän teidan ajallans corgoitais/
1. Pet. 5. v. 5. 6.

Isännil ja Erännille.

Isännät / se cuin oikeus ja cohtuus
on / niin osottacat Päiwelioille / tie-
ten että teilläkin on HERRA Taiwais /
Col. 3. v. ult.

Isännät / tehtät myös niin heitä
(Päiweljoita) wastan / ja pangat pois
uhcauret / tietten / että teidän HERRAN on
myös Taiwas / jonga edes eij ole Ihmi-
sen muedon Casomusta / Eph. 6. v. 9.

Eij sinun pidä tekemän Lähimmäisel-
les wäärhyttä / eij ryöwämän händä. Si-
nun Päiwämiehes Balcan eij pidä ole-
man, w. *Inäs Huomiseen asti / Lev.*
19. v. 13.

Älä pidä:ä Balcka sildä Köyhäldä ja
tarwisewalda / w. Waan mara hänelle
hänen Balckans sinä Päiwänä / ennen

Zurington lastemata / Deut. 24. v. 15.
Balcolifille.

Palweliat/olcat cunliaiset teidän Ruu-
millisille Jämillen/ pelgolla ja wapi-
sturella teidän Sydäminen yriertassu-
des/ niincuin Christurelle. Eijainoa-
skans silmän edes palwellen/ niincuin Jh-
mi^{sen} miele nuoteri/waan niincuin Chri-
sturen palweliat/ tehden Sydäimeste hy-
wällä mielellä mitä Jumala tahto. Ja tiet-
kät/että te palwelotta Herra ja en Jh^{mi}sä.
Tietkät myös/ mitä hywäcukin teete/ sen
hän onjällens H^{er}ralda saapa / ole on
Orin eli wapa Eph. 6. v. 5. 6. 7. 8. w

Te palweliat/ olcat alamm^uset teidän
Jämillen kaikella pelgolla / eijainoa-
skans hywille ja siwidille/ waan myös tui-
mille/ 1. Pet. 2. v. 18.

Lestille.

S Oca oikia Lesti on / hän on prinans /
 ja asetta toiwons Jumalan päälle / py-
 hyin aina Rucoures Yötäja Päivä.
 Muuta joca hecumas elä / se on e'än äidä
 euollut / 1. Tim. 5 v. 5. 6.

Minä sanen naimattomille ja Lestille:
 Se on heille hymäjos he ovat nijncuin
 miräkin. Waan ellei he woi heitäns pi-
 dät'ä / nijn najan. Sillä parambi on naj-
 da / cuin pala / 1. Cor. 7. v. 8. 9

Wanhain Waimoin pitä isens kät-
 tämän / nijncuin pyhäin sopi / ja zij ole-
 man paretteliat / eikä juomarit / mutta
 hywin opettamaiset. Toilda nuoret
 Waimot Lapeja oppisit / että he heidän
 Wiehiäns raeastaint / Lapsens ractana pi-
 däsit olisit siwiät ja puhtat. Tit. 2. v. 3. 4.

Yhteiselle Kansalle.

Ericki mitä te tahdotta että Ihmiset
pitä teille tekemän / niin te myös kulle
tehtät : sillä nämä ovat Laki ja Prophe-
tat / Matth. 7. v. 12.

Kacasta Lähimmäistäs niincuin isias /
Sillä niihin Sanoin coco Laki suljetan /
Rom. 13.

Minä neuvon teitä / että ennen caickia
pidetäisin Ruconret / anomiset / toivotukset
ja Rytoret caickein Ihmisten edestä / 1.
2. v. 1. 2.

Oicon Rackaus wispitöin / wihatcat
paha ja kynnirippucat hynäsa. Weljelli-
nen rackaus oicon Syndäminelinen tei-
dän keskenän. Ennättäkän toinen
toisens Cunnjata tekemäs /

Rom. 62. v. 9. 10.

P. Althas

P. Athanasiuksen

Turnustos

Töce ifänäs tahto autuaxi tulla / niin ere-
nen caickia tarwitan / että hänellä on
se oikia yhteinen Christillinen Usco.

Jöce ei jitä tähdellisenä ja puhdasna pidä
se ilman epäilemätä cadotetaxi tule ijancäickis-
festa.

Näin on nyt tämä se oikia yhteinen Chri-
stillinen Usco / että me yhta Jumala Colmit-
naisudesä / ja colminaisutta yhdesä Jumaludes-
sä cumioitam.

Ei cuitengan Personaita seoitain / eikä
jumalista olemista eroittain.

Sillä toinen on Isän persona / toinen Po-
jan / ja toinen Pyhän Hengen

Mutta Isä ja Poika ja Pyhä Hengi on ns
Jumala / yhdencaldainen Cumiasa / yhdenc-
aldainen ijancäickises. Majestetisä.

Mingä caldainen on Isä / fencaldainen on
Poica / fencaldainen on myös P. Hengi.

Luomatoim on Isä / luomatoin on Poica /
luomatoim on Pyhä Hengi.

Mittamatoim on Isä / mittamatoim on
Poica / mittamatoim on P. Hengi.

Ijancaickinen on Isä / ijancaickinen on
Poica / ijancaickinen on Pyhä Hengi.

Ja eij cuitengan ole colme ijancaickista /
waan y. ijancaickinen.

Nijnein myös eij colme luomatoinda /
waan yxi Luomatoin ja yxi Mittamatoim.

Nijn myös caickiwaldias on Isä / caickiwal-
dias Poica / caickiwaldias P. Hengi.

Ja eij cuitengan ole colme caickiwaldiasta /
waan yxi caickiwaldias.

Nijn on myös Isä Jumala / Poica on Ju-
mala P. Hengi on Jumala.

Ja eij cuitengan ole colme Jumalata
waan yxi Jumala.

Niin myös Jsa on Herra / Poica on
Herra / P. Hengi on Herra.

Ja eiij cui tangan ole colme Herra / waan
yri HERRA.

Sillä niincuin se Christillinen Totuus waas
ti meitäferinomaisesta cuningin personan. Ju
malarija Herraxi tumustaman :

Niin myös se yhteinen Christillinen / Usco kiel
vä meidän colme Jumalata eli HERRA nimite
tämäst.

Jsa eiij ole yhdestäkän tehty / lustu eli
syndhnyt.

Poica on ainoasta Jsastä / eiij tehty eikä
luotu waan syndhnyt.

Pnhä Hengi on Jsastä ja Pojasta / eiij teh
ty eikä luotu eikä syndhnyt / waan ulwoostanpä.

Niin on nytyri Jsa / eiij colme Jsa : Yri
Poica eiij colme Poica : Yri P. Hengi / eiij
ne Pnhä Henge.

Ja täsä Colminaisudesa / eiij ole yri kän

persona toistans edellisembi / eli jälkimäijemi-
bi / eikä yrikän suurembi eli wäherembi toistans.

Waan taieki Colme persona ovat yhtä
ijancaielisest / ja juuri yhdencaldaiset.

Wijn että yllisen caiekia cuin ennen sanottu
on / pitä Colme persona yhdes Jumaludes
ja yri Jumala Colmesa persona sa palweldamä.

Joca siis tahto autuaxi tulla / hänen pitä tälä
la muoto Colminaisudesta ajatteleman.

Mutta se on myös tarpellinen / ijancaielis-
seen Mutuuteen / että mewahwast uscommeidän
H^{er}ran J^{es}uxen / Christuxen Ihmiseri-
tullen.

Wijn on nyt tämä se oikia U^{co} / että me
uscomme ja tunnuustamme / että meidän H^{er}-
ra J^{es}us Christus Jumalan woica / on Ju-
mala ja Ihminen.

Jumala on hän J^{es}äns olemisesta ennen
egiekia aicoja ijancaielisesta synchnyt : Mut-

ta Ihminen on: hän Aitius olemisesta / ajalli-
sesta syndynyt.

Täysi Jumala / täysi ihminen ymmärtä-
väisen Sielun ja Ihmisen Lihan kanssa / J-
fäns wertainen Jumaluden puolesta / ja wä-
hembi Ihmissyden puolesta.

Ja waikka hän on Jumala ja ihminen / ei
cuutengan ole yksi / waan Yxi on Christus.

Yxi on hän / eij niin että Jumalus on
muutettu Lihaksi / waan Jumalus on tygöns ot-
tanut Ihmissyden. Yxi caiketi on hän / eij cah-
den luonnon seccituxella waan personan yhe-
teyhellä.

Sillä että niincuin ymmertäväinen Sies-
lu ja Liha on yksi Ihminen: Niin Jumala
ja Ihminen on yksi Christus.

Joca meidän Autuuden tähden pijnattin / as-
laseitui Helwetin / Colmanden päivän ylös-
nousi Cuollista.

ylös

Ylökkösti Tairvaseen/ istu Jhan Jumalan
Caicivaldian oikialla Kadella.

Sieldä on tulema duomikemaan Elövitä
ja Tuolluita.

Zongatulemistä vastaan caicki ihmiset pitä
heidän Ruuminis canha ylösnouseman/ ja
Luvun tekemän omista Toistans.

Ja jotca hyvä ovat tehneet/ pitä käymän
sihen ijancaickiseen Elämän: Mutta jotca
paha ovat tehneet/ sihen ijancaickiseen Tu
leen.

Tämä on se vika yhtein: Christillinen Us
co/ joca ei sitä totifesta ja vahvasti usco/ ei
hän taida autuaxi tulla.

Mutammat Yrkertaiset

Kysymyret /

Elwoswedetut endisistä / ja pidemmi-
stä Kysymyristä (cuin owat cootut ni-
den tähden / jotca tahtowat Lutheruxen P. Ra-
matun Perustoreua wahwista) ja ulos
käyret / että yhtäläinen tapapidetäi-
sin caitisa Seuracunrija.

Mutta näitä Kysymyris pitä aicanans
ja usein ca: efi Nuoret ja yrkertaiset harjo: tet-
taman ja coeteldaman ; Erinomaisest ne / jotca
ensimmäisten kerran menowat Herran Ch-
tousfelle / niin myös ne / jotca tahtowat
itsens anda Arwio stäff
Säätyyn

Sthm 1687.

A a b c d e f f g

h i k l m n o p q r s s

t u v w x y z. a a o.

A a b c d e f f g h i k l m n

o p q r : s s s s t u v w x

y z. a a o. **Jesus.**

Q E F G H I K L M

T U V W X Y Z

Yrikertaiset

Kysymyret/

Nuorten ja yrikertaisten tähden.

1. Oletco sinä Christetty? **Wastaus.**

Sen: sillä minä olen castettu J-
sän Jumalan Pojan ja P. Hen-
gen Nimen/ ja pidän oikeen Chri-
sturen minun Lunastajani ja Wapah-
jani edestä.

2. Misästä siis Christillisys ja
Autuus seiso? **Wastaus.**

Uij

Se.

Se seisoo siinä : että meillä on oikia
Lundo ja Usco Jumalasta / hänen Oles-
mistans ja Tahdostans ja että me pi-
dämme yhden Christillisen ja Jumali-
sen Elämäkerran / se on:

Että me tunnemme Jumalan / ja
waellamme hänen Käskyins jälkeen.

3. Mistä me tämän opimme?

Wastaus.

Tämän me opimme Catechismurest.

4. Mikä Catechismus on?

Wastaus.

Catechismus on lyhykäinen Christil-
lisen Opin Summa / uloswedetty P.
Raamatusta / ja käsitetty lyhykäisijä
Pääcappalein / Kysymysten ja wastauk-
sien kautta.

5. Cuinga monda Bääcapplettta
on Catechismures? Waslaus.

Eufsi. I. Jumalan Kymmenen Käskyä

II. Bseon Tunnuksos.

III. Isä meidän Rucous.

IV. Easten Sacramenti.

V. Rippi eli Synnin päästö.

VI. Herran Ehtollinen eli Al-
tarin Sacramenti.

I.

Jumalan Laist/ eli Kym-
menestä Käskystä.

1. Miksi aljektan Laista? Waslaus.

Sentähden; että meidän pitää eufist
tandeman Synnin Laista/ jos muutoin

Evangeliumi taita meissä jongun Hedelmän tehdä.

2. Eucca meille on Lain andanut? W.

Jhe Jumala Moseren cauta/ Si-
nain wuorella,

3 Mikä Jumalan Laki on? Wast:

Jumalan Laki on Jumalan ijanci-
sen/ Totuden ja angaran Tabdon Seli-
tyks/ cuinga meidän pitä meitäm Käyttä-
män Toilla/ puheilla ja Ujaturilla Ju-
malata ja meiden Lähimmäistäm wasta-

4. Euinga Jumalan Laki jaetaan?
Wastaus.

Cahteen Tauluum; Sijnä Edellisessä
on Colme Käsktä/ joca waatiwat/ Hac-
kautta Jumalata wastaan: Sijnä toises on Sei-

Seisemän / jotca waatiwat Raikautta
Lähimmäistä vastaan.

5. Mikä Lain Summa on? **Wast:**

Sinun pitä racastaman HERRA
sinun Jumalatas / caikesta sinun Sy-
dämmestäs / caikesta sinun Mielestäs /
ja caikesta sinun woimastas: ja sinun
Lähimmäistäs niincuin isias.

6. Taitaco joku Ihminen tulla au-
tuari Lain töiden kautta? **W.**

Eij: Sillä ettei yrikän taida Laia
täyttä (mutta JESUS Christus on Lain
täyttänyt.

7. Mihinästä Laia on tarpel-
linen? **Wastaus.**

Laia opetta r. mitä meidän pitä te-
kemän

temän ja jättämän. 2. Tundeman Syn-
nin. 3. Pakeneman Christusen Lait-
täyttäjän tygö.

8. Euca on Syni Syndijn? W.

Berkele ja Ihminen.

9. Moninatnengo Syndi ou? W.

Berisyndi ja Tecosyndi.

10. Taidatcos lukea Jumalan kym-
menen Kästhyä? Wastaus.

Taidan.

II.

Uscou Tunnustoresta.

1. Mitä nyt seura Uscou Tunnu-
storesta? Wastaus. Niin

Nijncuin Last meidän opetta tunde-
man Synnin / nijn opetta Evangelii-
mi / cuinga meidän pitä. Synnist pela-
steturi tuleman.

2. Mikä Evangeliummi on? Bast.

Evangeliummi on Jumalan Voi-
ma / caikille uscowaisille Mutuderi/
Rom: I. 16. Se on: Evangeliummi
on suloinen Sinoma / Jumalan Armo-
sta ja Syndein anderi saamisesta Chri-
sturen cautta caikille uscowaisille.

3. Eusa Cappalefa käsitetän Evan-
geliummi? Bastaus.

Erinomattain Uscon Articulusisa.

4. Cuinga monda Uscon Artic-
sta on? Bastaus.

Niitä on kolme Pää: Articuluista:
Ensimmäinen. Isästä Jumalasta ja Lu-
omisesta: Toinen Jumalan Pojasta ja
Lunastuksesta: Kolmas P. Hengestä ja
pyhittämisestä.

5. Mitä hyvää on Isä Jumala
meille tehnyt? Vastaus.

Isä Jumala (Pojan kautta Pyhä-
sä Hengessä) on meidän luonut / ylös
pitä meitä: holho meitä suojele ja war-
jele meitä.

6. Mitä hyvää on Jumalan Poika
meille tehnyt? Vastaus.

Jumalan Poika (ulos annettu Is-
sästä ja siunnyt P. Hengestä) on mei-
dän lunastanut:

7. Mitä hywä on P. Hengi meille
tehnyt? **Wastaus:**

Pyhä Hengi (ulostöyppi Isästä
ja Pojasta (hän cuku meitä Jumalan
Seuracundaan/ ylöswalista ja pyhittä
meitä/ ja anderi anda'jocapäiwä mei-
dän Syndim/ ja näitä waicutta Pyhä
Hengi ulconaisesti Saarna. Wiran
Palweluren cautta Sanasa ja Sacra-
mendeisä; ja sisällisesti Ihmisten Sy-
dänmesä ja Mielestä.

8. Että Isä Jumala/ Poika Juma-
laja P. Hengi Jumala owat coline Perso-
na/ ongost usiambi cuin yxi Jumala? **W.**

Eij/ mutta ainoastans on Yxi Ju-
mala/ ja coline Persona siinä yhdesä
Jumaluden olemisessä: nijncuin tämä
Uscm

Uscou Articulosus juuri hywin meille e-
des panna Athanasiuren Timnostoresa.

8. Mikä hyödytys meille siitä on/ että
me opimme nämät Uscou Articu-
luret? Wastaus.

Suuri hyödytys! Sillä ensistä me
opimme tundenman Jumala hänen ole-
misens puolesta kuin sanottu on q. 8.
ja hänen hywän tecoinsa puolesta/ q.
5. 6. 7. Sitten meille on kol dutus
caikis ruumillisis waiwois/ sijä en-
simmäisestä Articuluresta: ja caikis hen-
gellisis waiwois / sijä toisesta ja col-
mannesta Articuluresta.

10. Taidatcos lukea Uscou Articu-
luret? Wastaus.

Isä meidän Rucourest.

1. Miksi nyt seura Rucourest? **W.**

Cosca me olemma wanhurscori tul-
letUscou cantta / niijn me sittengin tai-
damme picaisest langeta; On siis suurest
tarpellinen että me aina rucoilem/
jota myös Christus opetti Opetuslapsil-
lens.

2. Mikä rucoileminen on? **Wast:**

Se on / pitä nöyrää ja caturwaista
Cansapuhetta Jumalan canssa caiti-
sta tarpeista.

3. Cuca on läskennyt meidän ru-
coilla? **Wastaus.**

Jumala itse/ Psal. 50. 15. Rucoi-
le minua Häädäsäs/ 20.

4. Ongosta se Syndi jos ei jähle-
vasti rucoilla? Wast!

Tosin se on suuri Syndi: Sillä Ju-
mala on käskenyt meidän usein rucoilla;
joca siis ei jähle tee / hän ricko Juma-
lan Käskyn niincuin Warastin ja Huo-
rin tekiä.

5. Euingasta meidän pitä rucoile-
man / että Rucourem tulis cuulduri? W.

Meidän pitä rucoileman (1. E Hri-
sturen Nimeen / se on hänen ansions ja
marons tähden) 2. wahwasa Uskosa/
3. Caturwaisella Sydämmellä / ja 4. Nu-
millisia tarpeita ehdolla. 6. Lu-

6. Tulemmeco melaina / Cuuldurt /
cosca mesillã tarwalla rucõilemne? W.

Tulemme tosin: ja waicka Jumala
Uwun canõa wijpy / nijn hãn coettele
meidãn Kãrsimistãm: Ja anda meille
cuitengin mitã me anomme! eli sitã
cuin tarpellisembi on.

7. Euca on caickein paras Ru-
cous? Wastaus.

Isã meidãn Rucous: jonga Chris-
tus on iõe cocoon pannut / ja kãstkenyt
Opetus lapsians nijn rucõileman.

8. Cuinga tãmã Rucous jaetan?
Wastaus.

Colmen Osaan / 1. on Esipuhe. 2.
Seize.

Seisemien Rucousta / ja 3. Päättös.

9. Taidatcos lusia ja ymmärtä tä-
män Rucouren? Wastaus.

Taidan (jollakin muodolla.)

10. Yhderi Coetureri : Euingas
ymmärrät Esipuhen? Wastaus.

Se Sana Isä ymmärretän cakista
Colmista Personasta. Se Sana mei-
dän wahwista meitä Jumalan Raetau-
dest / ja oppetta meitä rucoileman toinen
toisem edestä. Se Sana Taiwaisa /
oppetta meille / että Jumala (jota me
rucoilemma) on Caictiwaldias ja joca-
paicas läsuä / 2c.

Easteen Sacramentista.

1. Mingätähden Rucouren jälkeen seura Easteesta? *Wastaus.*

Sentähden/että koska me Easteen kautta olemme Eijtos Jumalan kanssa/ niin se anda meille suuremman. Uscalluren rucolla.

2. Euinga monda on Uuden Testamentin Sacramentia? *W.*

Cari: Easteen ja Altarin Sacramenti.

3. Euca on asettanut Easteen Sacramentin; *Wastaus.*

Jhe Jumala/ yhden Käskyn kautta
Johannes Castajan tykö (Luc. 3. v. 25.)
Jonga Käskyn Christus sitten kerroi
Dpetuslapsillens (Matth. 28. v. 19.)

4. Mikä Caste on? Bastaus.

Caste eij ole ainoastans palias wesi / 20.

5. Saapico jocu Castees muuta
märkyttä edes otta cuin wettä? Bast:

Eij millän muoto: sillä. 1. on Chri-
stus julkisest nimittänyt weden edes pan-
dawari Castees. 2. Eij ole Johannes
Castaja ja Apostolit muulla Märkydel-
lä castaneet cuin wedellä. 3. On myös
Christus hänen Castesans tämän Ele-
mendin pyhittänyt.

6. Kenen Nimeen pitää castettaa-
man? **Wastaus.**

Nimeen Isän ja Pojan ja P. Hen-
gen.

7. Onko coco Colminaisus läsnä
Castesa? **Wastaus.**

On: Sillä nijncuin Jumala on jo-
capaicas / nijn hän on totifesta täsä py-
häsä Työsä läsnä. Isä Jumala ylös
otta sen / cuin castetaan / hänen Lapse-
rens ja perilisereus: **JESUS CHRISTUS**
puhdista hänen caikista Synneistä :
Pyhä Hengi waiccutta Uscon hänen
Sydämmesens.

8. Mitäs olet ulosluwannut Ca-
stesas? **Wastaus.**

B ij.

Etä

Että minun pitä luopuman Berke-
lestä / ja uscoman Isäin / Bojan ja
Pnhän Hengen päälle.

9. Oletcos sen uscollisest pitänyt ; w.

Jumala nähtön : Minä olen sen pa-
hoin pitänyt / sillä minä olen Syndei-
ni cansa wihoittanut Jumalan / ja teh-
nyt sitä kuin Saatanalle kelpa.

10. Eufngas tahdot itzes sowitta
Jumalan cansa ja sen Liiton uudista cu n
Eastes tehty on ? Wastaus.

Sen minä opin seurawaisesta Christil-
lisen opin Päacappaleesta.

F.

Kippistä eli Synnin

Päät. äst.

I. Seu

1. Seuracosta tämän Synn tähden
widenneri Ripistä eli Synnin pää-
stöstä? Wastaus.

Seura oikein: Sillä että me Easten-
gin jälkeen usein Synsiä teem Jumala-
ta ja Lähinmäistäm vastaan / niin emme
muulla Tawalla taida saada Synsiä
anderi / cuin totisen Parannoren kautta.

2. Misä tämä Parannos seiso? W.

Se seiso Ihmisen totises Kääntymis-
sesä pahasta hyvään.

3. Cuinqa monda Cappalletta on to-
tises Kääntymises ja Parannores? W.

Cari: Niincuin. Catumus ja sär-
jetty Sydän tehtyin Syndein ylise (ni-
mit.

mittäin / cosca jocu tunde / tunusta ja
catu Syndejans.) 2. Usco Jumalan
Armon päälle Syndein anderisaamise-
sta / Jesuren Anstion tähden.

4. Tahtoco Jumala anderi anda
meille meidän Syndim? Wastaus.

Tahto totifest: Sillä hän puhu juu-
ri suloisesti siinä B. Raamatus / E-
zech. 33. v. II. 2c.

5. Ongo Saarnamiehellään Woima
Jumalan siasa Synnit anderi an-
da? Wastaus.

On / sen woiman on Christus anda-
nut Saarnawiralle / nimittäin anderi
anda Tatuwaisille heidän Synדים.

6. Tuin.

6. Cuinga se Ihminen taita tulla
caturwaiseri / joca on Syndinen? B.

Se tapahtu / cosca Syndinen i. Pa-
ne Jumalan Kymmenen Käskyä sil-
mäns eteen / ja ojattele / cuinga hän
niitä wastan on syndiä tehnyt. 2. A-
jattele Jumalan wihan ja rangaistoren
päälle / joca Syndiä seura? Ja rupe-
peltämän ja wapiseman / jonga päälle
seura. 3. Särjetty syden ja suru / että
se laupias Jumala on wihoitettu. 4.
Cuitengin täsä Surusans syndinen luot-
ta igens Jumalan Armoon ja Christu-
ren Anzion.

7. Taitaco Ihminen sen igestans
matean saatta? Waslaus.

Eij millän muotto : wann cosca Jh-
minen nautise nistä wälicapaleita / kuin
Jumala sitä wastan on asettanut / niin
Pnhä Hengi caicki nämät waicutta:
niincuin me tunnustam. III. Uscon
Articulures / minä uscon / etten minä
omalla nimärryrelläni eli woimallani
taida uscoa / 2c.

8. Eiköstä Jumala mitän muuta
meildä waadi kuin sen / että me Syndeim-
mestäm cadum meidän Syndejäm ja us-
comme syndeim andexisaamisen ?

Wastaus.

Eij mitän muuta: Sillä että JEs-
sus Christus on niin caillisti maranut
meidän Syndeim edest / niin Jumala
eij muuta meildä waadi kuin sen / että
me

me wahasti uscom Christuren tuolteri
meidän Syndeimtähden / ja ylösnosne-
ri meidän wanhurscauden tähden.

9. Cosca me olem saanet Syndim
anderi / mistästä meidän sitten pitä enin
menahkeroižeman? Waslaus.

Pyhästä ja Jumaližesta Siämästä.

10. Millä me wahwistam meidän
uscom/ että me olemmo saanet S n-
dim anderi? Waslaus.

HEKran Jesuren Christuren Eh-
tollijen canža.

6.

Altarin Sacramendistä.

Bv

1. Enca

1. Tuca Altarin Sacramendin
on asetannut? Vastaus.

Meidän HERRA JESUS CHRISTUS.

2. Cosca / eli millä aiolla on se ta-
pahtunut? Vastaus.

Sinä Nöndä/ jona hän petettiin Jus-
das Ischariotilda / 2c/

3. Millä tavalla on Christus aset-
tanut tämän Sacramendin? B.

JESUS otti Leiwän/kiitti ja mursi/ 2c.

4. Mikästä Altarin Sacramenti
on? Vastaus.

Se on meidän HERRAN JESUREN
CHRISTUREN totinen Ruumis ja veri/Lei-
wän ja wijnan alla / 2c.

5. Mi-

5. Mistä tästä pitää erinomattain waari otettaman? Waslaus.

Näistä Colmesta Cappalesta; Niin-
cuin 1. Ettei Leipä ja wijna muutu
Christuren Ruumiri ja wereri: 2. Et-
tei Leipä ja wijna merkitse Christuren
Ruumista ja werta. Mutta. 3. Että
me Leipään ja Wiinan alla ja cansa
nautigemme Christuren totisen Ruumin
ja weren / joca tapahtu ylönluonnolli-
sella / käsittämättömällä ja tutkistemat-
tomalla muodolla.

6. Taitango hätä tilas Leipään ja
wiinansias jotakin muuta nautita?

Waslaus.

Eij millän muoto: sillä sen cansa
muutetaisin use aseturen ja Testamendin
Sanat.

Sanat. Tusa siis Leipä ja wiina ei ole
saapuilla / niin wahwistetän Usco Syn-
dein anderi saam isest/ Jumalan sanan
terwellisillä lupaurilla /

7. Onko te tarpellinen että Chri-
stillinen Ihminen käy usein Herran
Ehtollisella? Wast:

Tosin on suurest tarpellinen : sillä
Christus on sen täydellä todellakäskennyt
san oden Syökät/ juocat : niin usein
cuiin te juotta: niin myös tehkät se.

8. Eutca täsä Ehtolues owat mah-
dolliset wieraat? wastaus.

Ne mahdolliset ulwos maalatan Lu-
theruren Selityresä näin : Wastastota
ja ruumillisest isens walmista / on tyhjä
hywä ja ulconainen tapa; Mutta se on
oikein

oikein mahdollinen ja keiwollinen/ joca
usco nämät Sanat: Teidän edestän
ulwosannettu ja ulwoswuodatettu
Syndein anderi andamiერი.

9. Tutca owat mahdottomat
wierat? Waslaus.

Ne jotca 1. eij tunne/ tunnusta ja ca-
du Syndejans mutta nihtä kieldawät/
wähendawät / estelewät ja edeswastawät.
2. Jotca eij isiäns luota ainoastans Chri-
sturen Anshon päälle / mutta myös py-
häin ihmisten ja heidän omain töidens
päälle 3. Jotca wäändelewät Asetus-
Sanain nimmärtyren. 4. Jotca käywät
Herran Ehtolliselle Lawan wuori / ul-
cocullatusta Sydämmestä ilman hywä
aicomusta parata Elämäkertans.

10. Mi-

10. Mikä Rangaistusia pitää Mah-
dottomain pelkämän / ja mitä Lohduto-
sta Mahdollisten toivoman? W.

Mahdottomat täyty peljätä / että he
tule wat wicapääri Herran Ruumisen
ja Beren / ja että he syöwät ja juowat
ihellens Duomiori. Mutta ne Mahdol-
liset ilahuttawat ižiäns Jesuren Ruumin
ja Beren Osallisudest / ja Syndein ande-
ri Saamisest / 20.

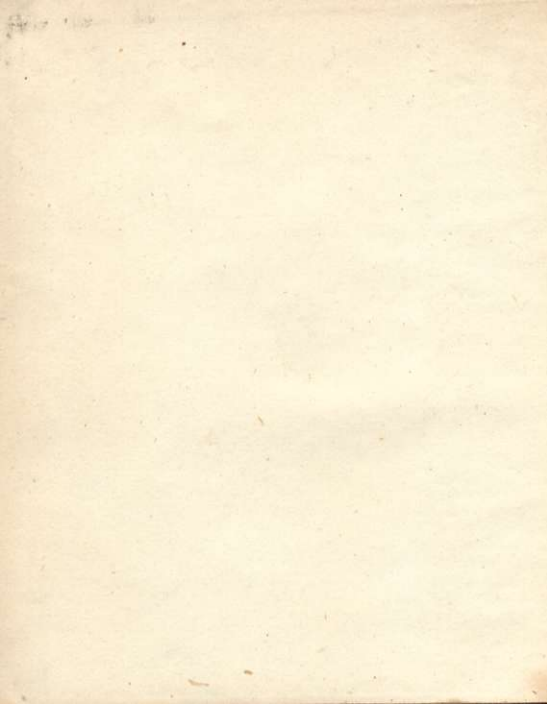
Päätöseri.

Mikä on caiten Opin Summa/
meidän Chrisillisydesera? W:

Racastaa Jumalata ja pitää hänen
Rästyjäns: Sillä sitä tule caickein Ih-
misten tehdä. Ja Jumala on edestuoipa
Duomiolle caicki Työt / cuin salatut
owat / joco ne olisi / hywät / eli pahat.

L O P P U.

~~315.XI.44.~~

Ro. Katedraali.

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 9064

+

